

ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԱՆՅ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սույնով հաստատում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն՝ «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Թողարկող) 2017թ. տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում են «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի իրական պատկերը, իսկ կառավարման մարմինների 2017թ. տարեկան զեկույցը ճշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում է Թողարկողի ընդհանուր վիճակը, բիզնեսի արդյունքները և զարգացումը ու ներառում է այն հիմնական ռիսկերի նկարագիրը, որոնց հետ առնչվում է «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն:

Հակոբ Անդրեասյան

(անուն, ազգանուն)

Գլխավոր գործադիր տնօրենի

(պաշտոն)

(ստորագրություն) 27.04.2018թ.
(ամսաթիվ)

Ստյոպա Զաքինյան

(անուն, ազգանուն)

Ֆինանսական գծով գլխավոր գործադիր տնօրենի տեղակալ

(պաշտոն)

(ստորագրություն) 27.04.2018թ.
(ամսաթիվ)

Արմեն Հակոբյան

(անուն, ազգանուն)

Գլխավոր հաշվապահ

(պաշտոն)

(ստորագրություն) 27.4.18թ.
(ամսաթիվ)

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ»
փակ բաժնետիրական ընկերություն

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2017 ԹՎԱԿԱՆ

ՈՐՊԵՍ ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂ «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑԸ

Հաշվեկշռային հիմնական ցուցանիշներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ) ակտիվները կազմել են 311 մլրդ ՀՀ դրամ՝ տարվա ընթացքում աճելով 9.8%-ով (կամ 27.6 մլրդ դրամով):

Բանկի ակտիվների գերակշիռ մասը բաժին է ընկնում հաճախորդներին տրամադրված վարկերին՝ 31.12.17թ.-ի վերջի դրությամբ կազմելով ակտիվների 61.2%: Բանկի վարկային պորտֆելը տարվա ընթացքում աճել է 14.8 մլրդ ՀՀ դրամով (կամ 7.7%-ով)՝ 31.12.17թ կազմելով 207 մլրդ ՀՀ դրամ: Տարվա ընթացքում Բանկը էականորեն ավելացրել է ՀՀ դրամով վարկերի տեսակարար կշիռը ընդհանուր պորտֆելում: Այսպես, հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Բանկի կողմից ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի կշիռը ընդհանուր պորտֆելում կազմել է 64%:

Բանկի դրամական միջոցները (կանխիկ դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում և այլ թղթակից բանկերում) 31.12.17թ.-ի դրությամբ կազմել են 70.3 մլրդ ՀՀ դրամ, որը կազմում է Բանկի ընդհանուր ակտիվների 23%-ը:

Բանկի ներդրումները պարտատոմսերում կազմել են 20.7 մլրդ ՀՀ դրամ՝ տարեսկզբի 26.3 մլրդ դրամի փոխարեն: 31.12.17թ.-ի դրությամբ նշված պորտֆելի 70%-ը կազմել են արտարժույթային պարտատոմսերը:

Ակտիվների աճին զուգընթաց տարվա ընթացքում 10.6%-ով աճել են նաև Բանկի պարտավորությունները՝ 31.12.17թ.-ին կազմելով 250.6 մլրդ ՀՀ դրամ:

2017թ.-ի ընթացքում էականորեն աճել են հաճախորդների ցպահանջ և ժամկետային ավանդները: Այսպես, 31.12.17թ.-ի դրությամբ նշված պորտֆելը կազմել է 167 մլրդ ՀՀ դրամ՝ տարվա ընթացքում՝ 36%-ով: Ընդ որում Բանկը տարվա ընթացքում գրեթե կրկնապատկել է հաճախորդների տեղական արժույթով ցպահանջ և ժամկետային ավանդների պորտֆելը՝ նշված պորտֆելի կշիռը ընդհանուր պորտֆելում հասցնելով ավելի քան 40%-ի: Ինչ վերաբերում է ավանդների կառուցվածքին ըստ ժամկետայնության՝ ժամկետային ավանդները կազմել են ավանդային պորտֆելի 76%-ը, իսկ ցպահանջ ավանդները՝ 24%-ը:

Միաժամանակ ՀՀ Կենտրոնական բանկի և Կառավարության, բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունները տարվա ընթացքում նվազել են 28%-ով՝ 31.12.17թ.-ին կազմելով 72.5 մլրդ ՀՀ դրամ:

Հաճախորդներին գումարների կուտակման այլընտրանքային պրոդուկտ առաջարկելու, ինչպես նաև ՀՀ-ում կապիտալի շուկայի զարգացմանն իր մասնակցությունն ունենալու նպատակով՝ Բանկը 2017թ.-ին առաջին անգամ թողարկել է պարտատոմսեր: Առաջին թողարկումը տեղի է ունեցել 2017թ.-ի օգոստոսին՝ 5 մլն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, 2.5 տարի ժամկետայնությամբ և 5.5% արժեկտրոնային եկամտաբերությամբ պարտատոմսերի թողարկմամբ: Հաջողությամբ տեղաբաշխելով նշված ամբողջ պորտֆելը՝ Բանկը դեկտեմբեր ամսին թողարկել է տեղական արժույթով, 2 տարի ժամկետայնությամբ, 1 մլրդ ՀՀ դրամ անվանական արժեքով պարտատոմսեր՝ 9.2% արժեկտրոնային եկամտաբերությամբ: Արժեթղթերի թողարկումը հետագա տարիներին ևս կկրի շարունակական բնույթ:

31.12.17թ.-ի դրությամբ Բանկի կապիտալը կազմել է 60.3 մլրդ ՀՀ դրամ՝ տարվա ընթացքում աճելով 3.7 մլրդ ՀՀ դրամով: Կապիտալի աճը պայմանավորված է եղել տարվա ընթացքում ձևավորված շահույթով: Նշենք, որ 2017թ.-ին Բանկը վճարեց բաժնետերերին 1 մլրդ ՀՀ դրամ գումարի շահութաբաժին:

2017թ.-ի ընթացքում փոքր-ինչ փոփոխության է ենթարկվել Բանկի բաժնետիրական կառուցվածքը: 2017թ.-ին Բանկի բաժնետերեր՝ ՀՀ տասը մարզերի ԳՓՄՄ-ները, միավորվելով ստեղծեցին «ԱԿԲԱ Ֆեդերացիա» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, որը դարձավ Բանկի խոշորագույն բաժնետեր՝ 72% բաժնեմասով:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական ցուցանիշներ

Բանկի զուտ տոկոսային եկամուտները դիտարկվող տարվա համար կազմել են 17.2 մլրդ ՀՀ դրամ:

Բանկը տարվա ընթացքում մշտապես ունեցել է իրացվելության ավելցուկ, որը հիմնականում ներդրել է կարճաժամկետ գործիքների մեջ: 2017թ.-ի ընթացքում ներդրումային գործառնություններից տոկոսային եկամուտը կազմել է 3 մլրդ ՀՀ դրամ:

Միաժամանակ, ստացված զուտ կոմիսիոն վճարները կազմել են 2.4 մլրդ ՀՀ դրամ, նախորդ տարվա 1.6 մլրդ ՀՀ դրամի փոխարեն: Աճը հիմնականում պայմանավորված է եղել վճարային քարտերով գործառնություններից ստացված կոմիսիոն եկամուտների աճով: Նշենք նաև, որ Բանկը տարվա ընթացքում ավելի քան 13 000 հատով ավելացրել է գործող քարտերի քանակը՝ 31.12.17թ.-ի դրությամբ հասցնելով տրամադրված քարտերի քանակը ավելի քան 219 000-ի:

Բանկը տարվա ընթացքում աճեցրել է նաև առևտրային գործառնություններից ստացված եկամուտները՝ հասցնելով այն 2 մլրդ ՀՀ դրամի:

Արդյունքում Բանկի գործառնական եկամուտները տարվա ընթացքում աճել են 682 մլն ՀՀ դրամով (3%-ով)՝ կազմելով 24.3 մլրդ ՀՀ դրամ:

Ընդհանուր վարչական և այլ գործառնական ծախսերը տարվա ընթացքում աճել են 3%-ով՝ կազմելով 14.6 մլրդ ՀՀ դրամ: Բանկը տարվա ընթացքում ավելացրել է նաև աշխատակիցների քանակը՝ տարեվերջի դրությամբ հասցնելով այն 1354-ի:

Բանկի զուտ մասհանումները 2017թ.-ին կազմել են 2.5 մլրդ ՀՀ դրամ, որից 75%-ը բաժին է ընկնում վարկերի և հաճախորդների փոխատվությունների գծով զուտ մասհանումներին: Նշենք, որ նախորդ տարվա համադրելի ժամանակահատվածում զուտ մասհանումները կազմել են 6.7 մլրդ ՀՀ դրամ:

31.12.17թ.-ի դրությամբ չաշխատող վարկերը (ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված) կազմել են բանկի վարկային պորտֆելի 2.4%: Համեմատության համար նշենք, որ 2017թ.-ի ընթացքում ցուցանիշը բարելավվել է 1.5 տոկոսային կետով:

Արդյունքում, 2017թ.-ին Բանկն ունեցել է 5,6 մլրդ. ՀՀ դրամի զուտ շահույթ: Բանկի ակտիվների շահութաբերությունը 2017թ.-ի տվյալներով կազմել է 1.9%, իսկ կապիտալի շահութաբերությունը՝ 9.5%:

Մրցակցային դիրքի վերլուծություն

2017թ.-ի վերջի դրությամբ ՀՀ-ում գործել են 17 առևտրային բանկեր: Կապիտալի նվազագույն շեմի ապահովման նպատակով՝ 2016թ.-ի ընթացքում բանկային համակարգում տեղի ունեցան 4 միաձուլումներ: 2017թ.-ի ընթացքում նոր միաձուլումներ կամ կլանումներ տեղի չեն ունեցել:

2017թ.-ի ընթացքում բանկային համակարգը շարունակել է հիմնական ֆինանսական ցուցանիշների գծով իր դրական դինամիկան՝ տարվա ընթացքում արձանագրելով ակտիվների 6.7%, վարկային պորտֆելի 3.5%, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 9.9% և կապիտալի 5.8% աճ: Նույն ժամանակահատվածում, Բանկի ակտիվները, վարկային ներդրումները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները և կապիտալը աճել են համապատասխանաբար 9.8%-ով, 5.5%-ով, 27.6%-ով և 6.4%-ով: Ինչպես երևում է, Բանկը տարվա ընթացքում վերոնշյալ ցուցանիշների գծով արձանագրել է ավելի արագ աճ:

Ստորև ներկայացված են Բանկի հիմնական մրցակցային առավելությունները:

- Տոկոսային և ոչ տոկոսային բարձր եկամուտների գեներացման կարողություններ (արտահայտված տոկոսային մարժայով, ինչպես նաև գործառնական եկամուտներ/ակտիվներ հարաբերակցությամբ):

Բանկի տոկոսային մարժան հաշվետու տարվա տվյալներով կազմել է 5.6%՝ ավելի քան երկու անգամ գերազանցելով ակտիվներով խոշոր 3 բանկերի միջին ցուցանիշը: 2017թ.-ի համար գործառնական եկամուտներ/ակտիվներ հարաբերակցությունը կազմել է 8%՝ կրկին արձանագրելով կրկնակի ավելի բարձր մակարդակ, քան ակտիվներով խոշոր 3 բանկերի միջին ցուցանիշն է:

- Վարկային և ավանդային պորտֆելների առավել ցածր դոլարիզացիա: Չնայած նրան, որ Հայաստանում դոլարայնացման մակարդակը 2017թ.-ի ընթացքում նվազել է, այնուամենայնիվ այն շարունակում է մնալ բարձր: Այսպես, 2017թ.-ի ընթացքում ռեզիդենտների արտարժույթային վարկերի և ռեզիդենտների ընդհանուր վարկերի հարաբերակցությունը նվազել է 3.6 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 61.4%, իսկ ռեզիդենտների արտարժույթային ավանդների և ռեզիդենտների ընդհանուր ավանդների հարաբերակցությունը նվազել է 4.6

տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 55.3%¹: Տարեվերջի դրությամբ, Բանկի կողմից արտարժույթով տրամադրված վարկերի կշիռը կազմել է ընդհանուր վարկային պորտֆելի 37%, իսկ արտարժույթային ավանդային պորտֆելի կշիռը՝ ընդհանուր ավանդային պորտֆելի 59%-ը:

- Կապիտալիզացիայի բարձր մակարդակ:

31.12.17թ.-ի դրությամբ բանկը կապիտալի մեծությամբ զբաղեցրել է 3-րդ տեղը, սակայն կապիտալի համարժեքության ցուցանիշով բանկը գերազանցել է իր բոլոր հիմնական մրցակիցներին՝ տարեվերջին արձանագրելով 19.4% կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ:

Վարկանիշ

2017 թվականի մայիսին, հեղինակավոր Ֆիթչ վարկանիշային գործակալությունը (Fitch Ratings) Բանկին շնորհել է «Երկարաժամկետ պարտավորություններ թողարկողի» B+ վարկանիշ՝ կայուն հեռանկարով (long-term Issuer Default Rating IDR): Համաձայն գործակալության կողմից հրապարակված զեկույցի՝ Բանկն արժանացել է նման գնահատականի հաշվի առնելով ներքին ֆինանսական կենսունակությունը, Բանկի բացարձակ առաջատար դիրքը գյուղատնտեսության ֆինանսավորման ոլորտում, ենթակառուցվածքային հագեցվածությունը, այդ թվում՝ մասնաճյուղերի առկայությունը հանրապետության բոլոր մարզերում, ինչպես նաև իրացվելիության բարձր մակարդակը:

Fitch Ratings գործակալության կողմից ստացված վարկանիշային գնահատականը հնարավոր ամենաբարձրն է ՀՀ-ում գործունեություն ծավալող ընկերությունների համար, և այն վերահաստատում է Բանկի առաջատար դիրքը և թափանցիկ ֆինանսական կառույց լինելու փաստը:

---

¹ ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր, Դեկտեմբեր 2017

Նշենք նաև, որ 2017թ.-ի նոյեմբերին, Fitch Ratings գործակալությունը, Բանկի կողմից այս տարի թողարկված 5 մլն ԱՄՆ դոլարի պարտատոմսերին ևս շնորհել է «B+» երկարաժամկետ վարկանիշ, որը հավասարեցված է բանկին շնորհված երկարաժամկետ պարտավորություններ թողարկողի վարկանիշին:

Հետագա զարգացման նկարագիր

Առաջիկա տարիների համար համար Բանկը կանխատեսում է ապահովել կայուն աճ իր հիմնական ֆինանսական ցուցանիշների գծով: Բանկի ծառայությունները կթիրախավորվեն հաճախորդների երեք հիմնական սեգմենտների (Գյուղատնտեսական, Մանրածախ, ՓՄՁ և կորպորատիվ) վրա: Ակտիվների աճը կզուգակցի վարկային պորտֆելի շարունական աճով: Ունենալով ինչպես դրամային, այպես էլ արտարժութային ռեսուրսների զգալի պաշար՝ Բանկը շարունակելու է ակտիվ վարկավումը: Մասնակցելով ՀՀ կառավարության՝ գյուղատնտեսությանը աջակցման ծրագրերին, Բանկը կտրամադրի գյուղատնտեսական վարկեր հիմնականում ՀՀ մարզերում միջին և խոշոր գյուղացիական տնտեսություններին, գյուղատնտեսական մթերքների արտադրությամբ և վերամշակմամբ զբաղվող կազմակերպություններին, ինչպես նաև Բանկը իր սեփական միջոցներով կշարունակի վարկավորել ինչպես մանր, այնպես էլ միջին և խոշոր գյուղացիական տնտեսություններին:

Բանկի գործունեության կարևորագույն ուղղություններից է նաև հիմնական ավանդների կայուն բազայի ընդլայնումը: Բանկը կփորձի ավելացնել ընդհանուր ավանդների բազան Բանկի պարտավորություններում:

Միջազգային հեղինակավոր կազմակերպությունների հետազոտությունների արդյունքները հանգում են այն եզրակացությանը, որ առաջիկա տարիների

ընթացքում նորագույն տեխնոլոգիաների արագ զարգացումը, դեմոգրաֆիկ փոփոխությունները, հաճախորդների նոր տեսակի պահանջմունքների ձևավորումը և կարգավորող մարմինների վերահսկողական պահանջների խստացումը բանկային համակարգը կենթարկի լուրջ փոփոխությունների:

Վերոնշյալ գործոնները էական ազդեցություն կունենան նաև հայաստանյան բանկային շուկայի վրա: Սույն գործոններով պայմանավորված՝ մարտահրավերներին դիմակայելու և դրանց շնորհիվ մրցակցային առավելություն ստանալու համար Բանկի կողմից նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ փոփոխությունները՝

- Սպասարկման ցանցի օպտիմալացում՝ հեռահար սպասարկման հնարավորությունների ընդլայնման նպատակով: Սպասարկման ցանցի օպտիմալացումը պայմանավորված կլինի մասնաճյուղային, բանկոմատային ցանցի և հատկապես ինքնասպասարկման ուղիների վերազինմամբ և զարգացմամբ՝ հաճախորդներին առաջարկվող բանկային ծառայություններից օգտվելու հասանելիության և հարմարավետության բարձրացման նպատակով: Նշված փոփոխությունները կբարձրացնեն Բանկի գործունեության արդյունավետությունը և կբարելավեն հաճախորդների կողմից բանկային ծառայություններից օգտվելու հարմարավետությունը:
- Ավելի հաճախորդակենտրոն բիզնես մոդելի ձևավորում, որը ենթադրում է հաճախորդների հետ հաղորդակցման գործընթացի բարելավում, ինչպես նաև ֆինանսաբանկային շուկայի ծառայությունների և սպասարկման նկատմամբ հաճախորդների կարիքների ավելի խորը ուսումնասիրություն և այդ կարիքներին բավարարող թիրախային լուծումների առաջարկում: Այս փոփոխությունների արդյունքում ակնկալվում է ստանալ հաճախորդների

կողմից բարձրացված խնդիրներին ավելի արագ արձագանքում, հետադարձ կապի ուժեղացում և հաճախորդների փորձի բարելավում:

- Բիզնես և գործառնական մոդելի պարզեցումը հաջորդ կարևոր քայլերից մեկն է, որը ընկերությունը դարձնելով ավելի ճկուն, հնարավորություն կտա արագ արձագանքել ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին շուկայի փոփոխություններին և մարտահրավերներին, ինչն իր հերթին կտա հնարավորություն բավարարել հաճախորդների/շուկայի պահանջներն ու ապահովել մրցակցային առավելություն:
- Հաճախորդների սեգմենտավորման և թիրախավորման մեխանիզմների առավել էֆեկտիվ կիրառման արդյունքում՝ կիրականացվեն ճիշտ վերադիր և խաչադիր վաճառքներ:

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐ

2017թ. արտաքին միջավայրում նկատվել է տնտեսական աճի տեմպի արագացման միտում: Մասնավորապես, ՌԴ-ում, որը հանդիսանում է ՀՀ կարևոր առևտրային գործընկեր և աշխատանքային միգրանտներ ընդունող երկիր, 2017թ. արձանագրվել է մոտ 1.5% ՀՆԱ աճ և գործազրկության տեմպերի կրճատման միտում, ինչը կանխատեսվում է, որ կպահպանվի նաև հաջորդ տարիներին: Որոշակի դրական և կայունացման միտում է նկատվել նաև նավթի շուկայում, և կանխատեսվում է, որ կայուն տեմպը կպահպանվի նաև հաջորդ տարիների ընթացքում: Նշված դրական մակրոտնտեսական տեղեկանքներ հիման վրա, Բանկի կողմից կանխատեսվում են ոչ առևտրային նպատակով դրամական փոխանցումների ներհոսքի աճ:

2017թ. ՀՀ-ում դրսևորվել է տնտեսական աճի միտում, որի համար խթան են հանդիսացել ԿԲ կողմից իրականացվող դրամավարկային քաղաքականության ընդլայնումը, Կառավարության կողմից ներդրումների խթանմանը նպաստող

քաղաքականությունը, ՌԴ-ից դրամական փոխանցումների ներհոսքի աճը, ինչպես նաև արտաքին պահանջարկի աստիճանաբար վերականգնումը: Երկնիշ աճ է արձանագրվել արդյունաբերության, ծառայությունների, առևտրի շրջանառության և արտահանման ոլորտներում: Մակրոտնտեսական ցուցանիշների բարելավումը դրական է անդրադարձել ՀՀ բանկային համակարգի վրա՝ նպաստելով նախորդ տարվա նկատմամբ չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշռի 0.97 տոկոսային կետով նվազմանը (4.99%): 2017թ. ընթացքում արձանագրվել է 1.0% գնաճ՝ 2016 թվականի -1.4% համեմատ: Համաձայն ՀՀ ԿԲ գնահատումների՝ գնաճային միտումները կպահպանվեն նաև 2018 թվականին՝ մոտենալով 4% թիրախային մակարդակին:

ՌԻՍԿԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

2017թ. ընդհանուր գործունեության արդյունքում Բանկը գործել է սահմանված ռիսկի ախորժակի սահմաններում: Մասնավորապես, կապիտալի համարժեքության նորմատիվի փաստացի արժեքը զգալիորեն գերազանցել է ինչպես ներքին, այնպես էլ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նվազագույն շեմը: Բանկի ռիսկով կշռված ակտիվների գերակշիռ մասի աղբյուր է հանդիսանում վարկային ռիսկը, ինչը պայմանավորված է գործունեության հիմնական ուղղվածությամբ: Նույնիսկ սթրես-թեստի վատատեսական սցենարում Բանկը չի խախտել Կապիտալի համարժեքության ներքին և ՀՀ ԿԲ նորմատիվային նվազագույն մեծությունը և ունի կապիտալի զգալի պաշար տնտեսական ցնցումներին դիմակայելու համար:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՌԻՍԿ

Բանկի խնդրահարույց վարկերի (համաձայն ՀՀ ԿԲ ստանդարտների հսկվող, ոչ ստանդարտ, կասկածելի դասերով դասակարգված վարկեր) ցուցանիշը 2017թ.-ի վերջի դրությամբ կազմել է 4.72%, որը ցածր է ՀՀ բանկային համակարգի միջին ցուցանիշից (4.99%): Ընդ որում, մակրոտնտեսական դրական ցուցանիշների և բանկի հետևողական քաղաքականության արդյունքում հաջողվել է զգալիորեն բարելավել վարկային պորտֆելի որակը՝ չաշխատող վարկերի ցուցանիշը կրճատելով 3.65%-ով: Ընդհանուր վարկային պորտֆելի կենտրոնացումների մակարդակն ըստ տնտեսության ճյուղերի և խոշորագույն հաճախորդների գտնվել է սահմանված նպատակակետերի շրջաններում: 2017թ. իրականացված սթրես թեստերի արդյունքներով վարկային ռիսկի մեծությունը գտնվել է ընդունելի մակարդակում՝ հաշվի առնելով սթրեսային իրավիճակի հնարավոր ազդեցության և վերջինիս ի հայտ գալու հավանականության համադրությունը:

Բանկի վարկային քաղաքականության հիմնական ուղղություններից մեկն է եղել վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացիայի բարձրացումը: Համապատասխան քայլեր են ձեռնարկվել վարկերի տրամադրման որոշումների կայացման ավտոմատացված համակարգերի ստեղծման և վարկունակության գնահատման ներքին սքորինգային համակարգերի բարելավման ուղղությամբ:

ՇՐԿԱՅԱԿԱՆ ՌԻՍԿ

Շուկայական ռիսկի հայեցակարգում հիմնական ռիսկի աղբյուրներն են արտարժույթային փոխարժեքների և տոկոսադրույքների տատանողականությունը:

2017թ.-ի ընթացքում ՀՀ ԿԲ-ն շարունակել է պահպանել խթանող դրամավարկային քաղաքականությունը: Տարեսկզբին վերաֆինանսավորման

տոկոսադրույքի 0.25% կրճատումից հետո ՀՀ ԿԲ-ն այն պահել է կայուն 6%-ի սահմաններում: Շուկայական տոկոսադրույքները դրսևորել են նվազման միտում, ինչը պայմանավորված է եղել նաև ՀՀ բանկային համակարգում ավելցուկային իրացվելիության առկայությամբ, ինչպես նաև հաճախորդների ներգրավման ուղղությամբ մրցակցության բարձր տեմպերով: Միջազգային տոկոսադրույքի շուկայում, մասնավորապես LIBOR-ի գծով, դրսևորվել է հակառակ տենդենցը՝ տարեվերջին նկատվել է տոկոսադրույքների կայուն աճի միտում, ինչը հանդիսացել է տոկոսադրույքի ռիսկի առաջացման հիմնական գործոնը: Նշված ազդեցությունը Բանկի տոկոսային ծախսերի ավելացման վրա գնահատվել է փոքր՝ պայմանավորված LIBOR-ով ներգրավված պարտավորությունների ցածր կշռով:

Արտարժույթային շուկայում ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեքն ունեցել է կայուն միտում՝ դրսևորելով բավականին ցածր տատանողականություն, որը վերջին տարիների ընթացքում եղել է ամենացածրը, ի տարբերություն այլ արտարժույթների, մասնավորապես՝ եվրոյի և ՌԴ ռուբլու, որոնք դրսևորել են նախորդ տարիների համեմատ առավել ցածր, սակայն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ առավել բարձր տարեկան տատանողականություն:

Ավելորդ ռիսկերից խուսափելու նպատակով՝ եվրո և ՌԴ ռուբլի արտարժույթներով դիրքերը հիմնականում պահվել են փակ: ԱՄՆ դոլարով արտահայտված դիրքը եղել է երկար, սակայն բավականին ցածր ընդունելի առավելագույն մակարդակից:

2017թ. ընթացքում ընդհանուր առմամբ արտարժույթի վերազնահատումից զրանցվել է օգուտ, սակայն պարբերաբար իրականացվող սթրեսային սցենարների արդյունքնում արտարժույթի վերազնահատումից հնարավոր կորուստները չեն գերազանցել սահմանված ռիսկի ախորժակի մեծությունները:

ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿ

Բանկում գործում է գործառնական ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգ, որի հիմնական բաղադրիչներից մեկն է հանդիսանում մշտական հսկողության համակարգը:

Ներկայումս Բանկի համար էական գործառնական ռիսկերի շարքին է դասվում տեղեկատվական անվտանգության ռիսկը: Թվային տեխնոլոգիաների զարգացման ներկայիս պայմաններում՝ տեղեկատվական անվտանգությունը հանդիսանում է ֆինանսաբանկային համակարգի առաջնային մարտահրավերներից մեկը: Բանկը էական ներդրումներ է իրականացնում տեղեկատվական համակարգերի անվտանգության ապահովման համար՝ ներդնելով ժամանակակից անվտանգության համակարգեր, պարբերաբար իրականացվում են Բանկի տեղեկատվական համակարգերի ներթափանցման թեստեր՝ համագործակցելով աշխարհի առաջատար կազմակերպությունների հետ: Հարկ է նշել նաև, որ Բանկը տարիներ առաջ ներդրել է ISO27001 ստանդարտին համապատասխան տեղեկատվական անվտանգության համակարգ, որը հավաստված է համապատասխան սերտիֆիկատով և իրականացվում է ստանդարտի պահանջներին համապատասխանության պարբերական վերահաստատում արտաքին աուդիտի կողմից:

ԻՐԱՑՎԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՌԻՍԿ

2017թ. բանկային համակարգում առկա է եղել իրացվելիության բարձր մակարդակ, ինչը պայմանավորված է եղել ՀՀ ԿԲ կողմից բանկային գործունեության համար անհրաժեշտ ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի ավելացմամբ, որն ուժի մեջ է մտել 2017թ.-ի հունվարի մեկից: Բանկը ապահովում է

իրացվելիության բարձր և հուսալի մակարդակ, ինչը արտացոլվում է իրացվելիության նորմատիվների՝ ՀՀ ԿԲ սահմանած սահմանաչափերից զգալիորեն բարձր ցուցանիշով: Նշված ավելցուկային իրացվելիությանը նպաստել են հաճախորդներից ներգրավված միջոցների աճը: Մասնավորապես, 39% աճ է արձանագրվել ներգրավված ժամկետային ավանդների գծով, այն էլ տոկոսադրույքների նվազման պարագայում, ինչը վկայում է Բանկի նկատմամբ բարձր վստահության մասին: Հարկ է նշել, որ ընդհանուր պարտավորությունների կազմում ժամկետային ավանդների տեսակարար կշիռը կազմում է մոտ 50%:

Իրացվելիության աղբյուրների դիվերսիֆիկացման նկատառումներից ելնելով՝ Բանկը միջոցներ է ներգրավվում նաև միջազգային ֆինանսական կառույցներից, ինչպիսիք են ՎՋԵԲ-ը, FMO-ն, BSTDB-ն, EFSE-ն և այլն: Նշված կառույցներից ներգրավված միջոցների տեսակարար կշիռը ընդհանուր պարտավորություններում կազմում է մոտ 25%:

Ավելցուկային իրացվելիության պաշարներն ուղղվում են ցածր ռիսկային ներդրումային գործառնությունների իրականացմանը, մասնավորապես պետական պարտատոմսերում ներդրումների իրականացում, միջբանկային վարկերի տրամադրում, հակադարձ ռեպո գործարքների իրականացում և այլն: Բանկի ներդրումային պորտֆելում մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում առավել բարձր իրացվելիություն ունեցող ՀՀ պետական պարտատոմսերը՝ կազմելով պարտատոմսերի պորտֆելի մոտ 97.0%:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հայեցակարգում պարբերաբար իրականացվող սթրես թեստերի արդյունքներով Բանկի իրացվելիության մակարդակը գնահատվել է բավարար նույնիսկ վատագույն սցենարների պարագայում:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ

Բանկի վարկային քաղաքականության հիմքում դրված է շրջակա միջավայրի և սոցիալական պատասխանատվության հայեցակարգը, որի շրջանակներում արգելվում է շրջակա միջավայրի վրա չափազանց բարձր ազդեցություն ունեցող գործունեության և նախաձեռնի ֆինանսավորումը:

Բանկը հետևողականորեն ուսումնասիրում և քայլեր է ձեռնարկում շրջակա միջավայրի և սոցիալական ռիսկերի բացահայտման և մոնիթորինգի ուղղությամբ: Վարկավորման հայտերն ուսումնասիրելուն զուգահեռ Բանկի կողմից իրականացվում է նաև վարկառուի գործունեության՝ սոցիալական և շրջակա միջավայրի (ՍՇՄ) պահպանման նվազագույն պահանջներին համապատասխանության ստուգում: ՍՇՄ բացառությունների ցանկում ներառված գործառնությունների ֆինանսավորումը արգելվում է: Վարկառուի գործունեությանը տրվում է համապատասխան ՍՇՄ ռիսկի դաս, ինչը և ենթարկվում է պարբերական մոնիթորինգի: Միաժամանակ, Բանկը ակտիվորեն համագործակցում է ՄՖԿ-ի և ՎԶԵԲ-ի հետ՝ հետևելով վերջիններիս կողմից սահմանված բոլոր պահանջներին:

Վարկային պորտֆելում ՍՇՄ բարձր ռիսկ պարունակող վարկերի մասնաբաժինը տարեվերջի դրությամբ կազմել է 6%: